

4. JUL

LIST SAVEZA UDRUŽENJA BORACA NARODNOOSLOBODILAČKOG RATA JUGOSLAVIJE

Godina IV — broj 175

Beograd, 26. oktobar 1965.

Izlazi svakog utorka

Cena 50 dinara

Buketi na Avali

AVALA se danas kupa u suncu rane jeseni. Onaj drugi, prošlogodišnji devetnaesti oktobar nije bio ovako sunčan. Nebo u ranoj jeseni šezdesetčetvrtje nije bilo ovako vedro, već tmurno i tamno, sastavljeno sa zemljom kao u ono ratno doba četrdesetčetvrtje kad se ginulo, kad su Birjuzov, Zdanov, Peko i drugi proslavljeni ratni komandanti Sovjetske i naše armije svojim korpusima i armijama bili bitku za Beograd i konačnu pobjedu nad fašizmom. Mesto dvostruki spomenik: jedne pobjede i jednog tragičnog udesa.

Bela kamena staza vodi od spomenika ka crnom mermernom zidu uz sam drum što vijuga ka vrhu Avala. Kamen u tišini prima tihe korake pionira. S buketima crvenih karanfila redaju se dečaci i devojčice s obe strane kameng staze od spomenika do crnog mermernog zida i crnih stepenica kojima se s druma silazi ka spomeniku. Stanovnici avalskog gorja kao da uz šumor lišća na još zelenom drveću izvire iz šume. Stari ljudi i žene posreću na strojnoj padini, ali ne ispuštaju bukete iz ruku. Daci iz škola. Visoki vojni i društvenopolitički funkcioneri SFRJ i SSSR. Strojevi vojnika JNA pod oružjem. Žene u crnini, rodbina poginulih sovjetskih ratnih veterana i posade aviona: Julija Ivanović Birjuzov, Raisa Afanasjevna Mironov, Valentina Sergejevna Kazumov, Tatjana Anatoljevna Zdanov Voljska, Marija Kazimirovna Skodunovič, Tatjana Sergejeva Kravcov, Elizabela Gri gorevna Šelutko, Antonina Ivanovna Bočarov, Tatjana Vasiljevna Sisuev, Olga Ivanova Beljaev, Tamara Nikolajevna Efimov, Valentina Viktorovna Molin, Lidija Nikolajevna Cerenko, Stalina Lazarevna Kurisov, Zanaida Pokovna Iščenko, Aleksandra Ivanovna Ermakov, Jekatarina Ivanovna Nikanorov, Marija Vasiljevna Zebeljev i Ludmila Sergejevna Guščina.

SUPRUGE, ćerke i sestre poginulih sovjetskih ratnih veterana i posade aviona donеле su u Beograd bukete cveća i grume nje rodne sovjetske zemlje. Donele su ljubav i blagodarost u srcu zbog sačestovovanja našeg u njihovom bolu, u našem zajedničkom bolu. Savladujući suze i tugu sada su s buketima cveća i sovjetskom zemljom u rukama nemo gledale u spomenik prekriven crvenim platnom.

Najednom je sve postalo tiho. Činilo se — stalo je lišće u šumi, i vetar što je kao jedro na uzburkanom moru nadimao crveno platno na spomeniku — kao da je želeo da što pre otkrije spomenik herojima. On da je Avala — to pobjedičko komandno mesto Birjuzova, Zdanova i naših ratnih komandanata pre dve decenije — progovorila kroz reči ge-

neralpukovnika Rađa Hamovića, generalajtanta Vasilija Davidenka i sekretara Gradskog komiteta Saveza komunista Beograda Stevana Doronjskog o herojstvu i samopregoru ratnika... Ešaloni naše i Sovjetske armije kao da opet, u sećanju na Zdanova, Birjuzova, Skodunoviča i ostale tragično poginule sovjetske ratne veterane, jurišaju sa Avala, Torlaka Konjarnika, Banjičkog visa, Četrdesetprova i posle nje sve teške ratne godine zajedničke borbe sovjetskih i naših naroda. Plodovi pobjede. Socijalizam. Mir. Sloboda.

ZVUCI državnih himni SSSR i SFRJ... Crveno platno skliznu sa spomenika. Na mestu tragičnog udesa najednom iskrсну vizija moćne sovjetske letilice skršeneh i opet gordih krila pretvorenih u veličanstven spomenik, vanredno snažan. K njemu, uz zvuke Lenjinovog posmrtnog marša, niz crne mermernе stepenice podoše s buketima cveća i grumenjem sovjetske zemlje žene u crnini. Položiše bukete u podnožje krila, rasuše sovjetsku zemlju oko spomenika a uzeše u ruke jugoslovensku zemlju da je odnesu na grobove svojih milih i dragih u sovjetskoj zemlji. Da izvrše razmenu socijalističke zemlje, obe kralju natopljene.

Venci rodbine poginulih, venac predsednika SFRJ Josipa Broza Tita, ministra odbrane SSSR maršala Malinovskog, Beograda, Generalštaba Sovjetske armije, Jugoslovenske narodne armije, Ambasade SSSR u Beogradu, Saveznog odbora SUB NOR Jugoslavije, Počasnih plotun.

Zatim, opet, crveni bukete cveća iz ruku pionira, stanovnika avalskog gorja, starih i mladih. Crveni buketi na Avali, kakvim će biti prekrivene i humke na Groblju oslobodilaca Beograda, Grobnica narodnih heroja, humke streljanih đaka u Kragujevcu, Batina skela — sva naša i sovjetska groblja kojim smo iskupili svoju slobodu.

... Na avalskom platou žene u crnini, otručili poslednje suze sa lica, grle Titove pionire — dečaci i devojčice koji samo što su svojim ručicama položili crvene bukete cveća na spomenik izginulim sovjetskim ratnicima i posadi aviona. »Za uspomenu« — govornice su topla na ruskom žene u crnini. Sa poštovanjem i zahvalnošću pioniri su u toplim ručicama stiskali značke sa likovima njihovih izginulih muževa, odeva, sestara, i značke Kremļa, kosmičkih raketa...

... Avala se kupa u suncu i čovek se bespomoćno pita: »Zašto nebo de vetaestog oktobra šezdesetčetvrtje nije bilo ovako vedro, već tmurno i tamno, sastavljeno sa zemljom?«

Dušan Azarijac

Nedeljni list Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Jugoslavije »4. jul« izlazi od 4. jula 1962. umesto nedeljnih boračkih listova »Invalidski list« i »Crvena zvezda«.

»Invalidski list« je izlazio prvo petnaestodnevno, pa nedeljno od 1. aprila 1946. kao organ Udruženja ratnih vojnih invalida Jugoslavije. od 1. jula 1961. kao list Saveza udruženja boraca NOR Jugoslavije do 30. juna 1962.

»Crvena zvezda« kao časopis Saveza boraca NOR Jugoslavije izlazio je mesečno od decembra 1948 do juna 1951., kao list Saveza boraca NOR Jugoslavije, prvo petnaestodnevno pa nedeljno od 7. jula 1951; kao list Saveza udruženja boraca NOR Jugoslavije od 1. jula 1961. do 30. juna 1962.

Pozdrav ratnih veterana SSSR borecima Jugoslavije

Prezidium Sovjetskog komiteta ratnih veterana uputio je Predsedništvu SUB NOR sledeći telegram:

»Dragi drugovi, povodom 21-godišnjice oslobodjenja Beograda od fašističkih osvajača srdačno pozdravljamo vas i sve borce Narodnooslobodilačkog rata Jugoslavije. Naši narodi nikada neće zaboraviti srurove dane borbe protiv opšteg neprijatelja — fašizma — nitij imena onih koji su se oružjem u rukama hrabro borili za slobodu i nezavisnost Jugoslavije. Mi visoko cenimo napore koje ulaže Savez boraca Jugoslavije i čitav jugoslovenski narod u opšte delo borbe protiv imperijalističkih snaga agresije i za očuvanje mira u čitavom svetu. Zelimo radnim ljudima Jugoslavije nove uspehe u izgradnji socijalizma«